

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.

Pe un trim. . 12 "

Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.

Pentru România și :

America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

an 40 franci.

TRIBUNA

 REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

 INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

 Manuscripte nu se ina-
poiază.

 Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Expulsarea dlui Iorga.

Dela Iași, unde Liga își ținușe congresul, în mijlocul unor serbări înălțător de pașnice, 38 de excursioniști, în frunte cu d. Iorga, au plecat la Suceava pentru vizitarea monumentelor istorice. Era un semn de adâncă evlavie, pe care micul grup de cărturari români încerca s'o ducă în vechia capitală a Moldovei, și s'o închine, în numele unui popor întreg, sfintelor morminte și umbre de-acolo. Dar în gara Ițcani, la granița Bucovinei, excursioniștii au fost siliți să-și întrerupă drumul. Conducătorul lor, d. Iorga a primit un decret, prin care i-se spunea, că este expulsat pentru totdeauna din toate regatele și țările reprezentate în camera austriacă. Ca să se știe, adăugăm, că decretul de expulsare, iscălit de prefectul Sucevei. D. Tarangul — ce grozavă pedeapsă pentru un român! — este dat scurt și fără explicații »din motive de ordine publică«...

Trebuie să ne oprim pe un moment în fața acestui caz unic.

Nu ne aducem aminte de vre-un păcat al dlui Iorga, prin care să fie meritat osânda asta neobișnuit de aspră și de nedreaptă. După propria mărturisire, d. Iorga a vizitat de patru ori Bucovina, îndemnat de setea bărbatului de știință de a cunoaște o țărișoară plină de amintiri istorice, și de căldura sufletului larg, care nu uită nici pe pământul României libere de durerile fraților supuși unei stăpâniri străine și vitrege. D sa n'a trecut prin urmare, granițele pentru ca să instige și să răstoarne acea »ordine pu-

blică«, de care vorbește decretul și n'a săvârșit nici un act de tradare, prin care să-și atragă mânia legilor și a guvernului austriac. Deci măsurile de represiune îndreptate împotriva d-sale nu se pot adresa »criminalului« Iorga, ci ele se adresează învățatului din București și idealului mare de cultură, pe care acest învățat o samănă din belșug pe pământul României, ca să răsară pentru românii de prețutindeni.

Iată de ce este pentru noi, și trebuie să fie pentru orișicine o surprindere expulsarea d-lui Iorga. Nu știm să se mai fi expulsat de pe teritoriul Austriei un învățat străin, care în țara lui se luptă cu sfințenie pentru idealuri curate de cultură. Nu știm să mai fi fost expulsat din Austria ori de altundeva un învățat român, care acasă la el se jertfește pentru știința și literatura națională. Cazul d-lui Iorga e fără precedent, și e cu atât mai dureros, că el pornește din Bucovina, țara care până acum o sută de ani era stăpânită de voievozi români, și astăzi ea este locuită și susținută în mare parte de frați de-ai noștri.

Până acum Austria se lăuda pe toate cărările cu liberalismul său. Se lăuda față de România, că nu este alt popor mai ocrotit în imperiu, decât românii din Bucovina. Și acum i-se interzice intrarea în această țară unui profesor român, celui mai autorizat reprezentant al culturii naționale românești de astăzi. Li-se interzice românilor bucovineni contactul cu frații lor de peste hotare. Studenții români din Cernăuți sunt persecutați de autoritățile austriece, pentru că

au cutezat să se ducă la congresul Ligei dela Iași. Pentru catedra de istorie românească la universitatea din Cernăuți e numit un profesor rutean...

Asta este mult trimbițata dragoste și îngrijire părintească cu care se laudă Austria față de frații noștri bucovineni?

Ținuta asta dușmănoasă a guvernului din Viena și a organelor sale din Bucovina ne surprinde și ne doare. Ne surprinde, pentru că acum nu de mult deputații români din această țărișoară, și cu ei întreg poporul, legându-și soarta lor de soarta germanilor din monarhie, au intrat și s'au contopit cu cel mai puternic partid. Și acest partid — al dlui Lueger — care stăpânește astăzi toată Austria, care are în mână toată puterea, știam că are și cele mai pronunțate simpatii pentru noi, românii.

Expulsarea d-lui Iorga, expulsarea culturii românești din Bucovina este o dovadă de simpatie?

Ne doare gestul acesta — vai, atât de nedelicat! — când ne gândim la nădejdiile, pe cari le-am pus noi românii din Ungaria în Viena, în prietenia, de care suntem asigurați de acolo, în d. Lueger, căruia, ori de câteori s'ar duce la București, i-s'ar pregăti cea mai călduroasă primire.

Dar mai este un moment, pe care nu-l putem trece cu vederea. Așa știm, că Austria și România sunt legate astăzi printr'o prietenie strânsă. S'a spus asta în nenumărate rânduri. O dovadă ne sunt dese în-tâlniri între membrii celor două familii domnitoare, o dovadă vie ne este călătoria apro-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

America în poezia noastră populară.

II.

Vom urmări acum manifestările sufletești ale țaranului nostru ca muncitor în fabricele Americii.

Țaranul nostru, târât în vârtejul fabricelor nu se poate împăca cu această viață sgomotoasă și străină sufletului său. De-aceia și cântecele venite de acolo sunt un strigăt tot mai amarnic împotriva străinătății. Poate nicidecum nu s'a exprimat doina noastră cu atâta amărăciune contra străinătății ca în aceste cântece. În două mari motive e a se căuta această notă a cântecelor »americane«. Primul motiv e de bună seamă sufletul iubitor de soare, lumină și poezie al țaranului nostru. Pe românul nostru îl doare fumul și uruitul fabricilor, pentru că sufletul lui a trăit în frăție atât de intimă cu lumina, soarele și poezia naturii. Gândul celui înstrăinat sboară necontenit spre sătulețul său pașnic. Acolo îl chiamă părinții, casa și pământul lui. Din mijlocul acestui amestec de popoare și limbi, din această lume plină de fum și uruit de fabrici îl strigă ne-încetat frunzișul pădurilor, luminișul poienilor, cântecele, soarele, glasul doinei și gila pământului:

»Du-mă Doamne iar' acasă
S'aud brazii vâjâind
Mândrele-n frunze zicând
Și mierlele șuierând».

Versuri ca:

»Astăvară am vârat
Colo-n muntele înalt
Cu luna cu soarele
Și cu căprioarele».

sau:

Haide roibule mai tare
Du-mă colo-n codru mare
Să mânânc frunză de fag
Să iubesc ce-o fi mai drag» etc.

ne arată câtă frăție a legat țaranul nostru în curgerea vremilor cu tainele naturii.

Despoiat de aceste frumuseți ale naturii, despărțit de plugul său, de casa sa, era natural să se jeluiască:

»Frunză verde lată 'n dungă
Toate plugurile umblă
Numa-l meu șade la umbră.
Plugul șade în ocol
Și casa-i plină de dor».

sau:

»Fă-mă Doamne ce mi-i face
Fă-mă puiu de turturea
Să sbor până 'n țara mea
Să văd maica mai trăiește
Draga de mă mai dorește
Să văd codru mai răsună
De hori și de voie bună».

Al doilea motiv e pecetea de neam deosebit de altele prin firea, credința, datinile noastre pe cari ni-le-a hărăzit curgerea celor 18 veacuri. Toate acestea au săpat o adâncă prăpastie în-

tre țaranul nostru și străin. Peste această prăpastie sufletească nu se va putea țintui niciodată o punte de trecere, de încopciere. În conștiința acestui sfânt și mântuitor adevăr trăiește țaranul nostru de câte ori cântă:

«Că englezu nu i român
De i-ai face apa vin
Tot nu-i faci voia deplin
De i-ai face apa bere
Tot nu-i faci pe-a lui plăcere».

sau:

«Mă trudes și zi și noapte
Ca să-mi fac străinu frate
Și străina sorioară».

dar zadarnică este truda, căci zisa cântecului vechiu:

«Că străinu-i ca și spinu
Când te'mpungi curge veninu».

Din aceste adevăruri izvoresc nesfârșitele jeluri ale românului contra străinului și a străinătății:

«Rău-i Doamne 'ntre străini
Ca desculț pe mărăcini
Rău-i doamne 'ntre dușmani
Ca desculț pe bolovani».

sau:

«Când maică m-ai legănat
Rău tare m'ai blăstămat.
»Să umblu din țară 'n țară
Ca banu dela cămară».

Bățul pribegiei se mai consideră și ca prilej de jale pentru întreg »neamul« celui înstrăinat:

»Jele-i Doamne cu-i 'i jele
Jele-i inimuții mele

piată a prințului de coroană Francisc Ferdinand la Sinaia.

Așa se pecetluiește legătura asta, care se zice sinceră, dacă una dintre cele două țări aliate și prietene se amestecă fără drept, și pălmuește năzuințele culturale ale unui neam întreg? Căci să se știe, goana ce se îndreaptă acum împotriva d-lui Iorga, o simțim noi, cu toții. D. Iorga este nu numai un profesor de universitate, nu numai un publicist, cu simpatii și antipatii, ca toți luptătorii fără șovăire, ci d-sa reprezintă azi un curent, un ideal strălucitor, adânc înrădăcinat în sufletele noastre. Și prin prigonirea d-sale noi credem, simțim că suntem noi, românii, prigoniți.

Nu-și dau seamă diriguitorii politici ai României și ai Austriei, că prietinia pe care ei o strigă mereu, nu poate găsi *astfel* nici un răsunet în inimile milioanei, a căror sentimente frumoase se ating atât de necruțător? Nu-și dau seamă, că mâne-poi-mâne prințul de Coroană Francisc Ferdinand se va apropia de Sinaia, și mulțimea, care îl va aștepta curioasă, nu va izbucni în urale, pentru-că se va gândi la — D. Tarangul, care mai deunăzi rîdea de Ligă și de idealul urmărit de ea?...

Se poate să greșim, dar credem că se va găsi și în camera română un deputat, care să se ocupe cu decretul dlui Tarangul. E o lovitură asta, care taie adânc în mândria românismului întreg și care nu se poate ierta ușor.

Situația în Austria Printr'o majoritate întâmplătoare opoziția camerei austriace a izbutit să dea un vot contrar guvernului în ședința de Vineri a camerei. Prima impresie a fost o panică. Se credea, că majoritatea adevărată a părăsit guvernul, acum însă situația se judecă cu mai mult

calm și se crede că majoritatea nu părăsește guvernul.

O altă chestiune este care preocupă cercurile politice. Primul-ministru d. Bienert a adresat tuturor șefilor de secție din ministerii o circulară cumcă vor trebui să dea atențiune mai mare chestiilor privitoare la Bosnia examinându-le în mod amănunțit. Ordonanța asta e mult comentată. Ea este socotită drept o mărturisire că în afacerea băncii bosniace s'a făcut o greșală, căci s'a acordat în mod superficial proiectul băncii agrare bosniace care acordă băncilor ungurești un plus de drepturi peste austriaci. Din cauza aceasta se crede că situația ministrului de finanțe, a dlui Bilinski, care se consideră ca vinovatul în această afacere, este sdruncinată.

Pentru catedra de limbă românească la liceul din Șimleu. În Șimleul din Sălaj se va înființa în curând un liceu complet de stat, firește cu limba de propunere ungurească. Este o nouă jignire ce se adaugă la vechile și nenumăratele jigniri a drepturilor noastre naționale și o nouă flagrantă călcare în picioare a legii de naționalitate din 1868, care dispune în termeni precizi că statul e dator a înființa școale secundare în limba populației. Poporația Sălajului și mai ales a părților Șimleului covârșitor e românească și străinii nu formează decât o colonie de funcționari și venituri aduse de regimul de rasă al celor din urmă 30—40 de ani fără a putea însă schimba caracterul băștinaș al acestui ținut istoric românesc. Dacă ar fi deci un rest de simț de dreptate în cărmuitorii noștri, ei ar trebui să dea liceului acestuia un caracter românesc.

Firește însă pentru ei liceul acesta va fi un nou mijloc de stăpânire și maghiarizare și va fi deci unguresc. »Gazeta de Duminecă« cere cu hotărâre ca să-se înființeze măcar catedră de limbă românească la noul liceu. Românii au datorita de a lupta cu toată puterea pentru realizarea acestui deziderat legitim spre a realiza măcar în parte drepturile neamului românesc în acele locuri.

Conferința comitetului central al partidului național.

Comitetul central al partidului național român din Transilvania și Ungaria a ținut ședință plenară în 4—5 Iunie în Budapesta participând în număr mare și bărbații de încredere din cercuri ai partidului.

Desbătând situația politică generală, comitetul a constatat că criza actuală politică rezultă în mod firesc din sistemul exclusivismului de rasă inaugurat contrar adevăratelor interese obștești în guvernamentul țării.

În consecință, comitetul național mai mult ca ori și când e de convingerea, că o soluție multămitoare corăspunzătoare tuturor intereselor țării și popoarelor conlocuitoare, precum și intereselor monarhiei întregi, nu se poate închipui decât prin abandonarea acestui exclusivism în guvernament, prin inaugurarea democratismului adevărat, prin respectarea necondiționată a libertăților publice și ale drepturilor individualităților etnice din țară.

Comitetul a luat la cunoștință și a aprobat activitatea parlamentară a deputaților naționaliști, invitându-i să continue lupta lor pentru drepturile națiunii române, pentru realizarea programului național român, insistând asupra introducerii votului universal în timpul cel mai apropiat, pentru inaugurarea adevăratului parlamentarism în Ungaria.

În chestiunea conferinței naționale comitetul a menținut hotărârea sa adusă la 20 Iunie a. c., ca la timpul oportun să se convoace conferința națională proiectată și a decretat săvârșirea lucrărilor pregătitoare, astfel ca la timpul potrivit conferința să se poată convoca și ține fără întârziere.

Comitetul național a constatat competența exclusivă a conferinței naționale de a

Jele-i la tot neamul meu
Unde-am ajuns să fiu eu,
Să fiu în străinătate
Nouă țări că ne desparte
Nouă țări și cu oceanu
Nu știu cu nime givanu« (graiul).

Românul nostru aruncat între străini nu mai simte în el acea vlagă și țărie de viață care-l caracterizează. Nu mai este românul cel plin de viață, pentru-că a fost smuls de pământul cel negru de care îl legau rădăcinile țării, de unde venea puterea vieții. În America el se simte deci copleșit de »spini« străinilor, de aceea el cântă desnădăjduit:

»Ș'asa suntem de străini
Ca florile între spini
Spinii cresc și mari s'arată
Floarea rămâne uscată«.

Cerințele religioase de cari iarăși nu se mai ține seamă, încă îl îndeamnă pe românul nostru să se tânguie împotriva străinătății. În gândul românului înstrăinat nu vrea să se întunece chipul bisericii din mijlocul satului. Sunt prea mari legăturile sufletești ale românului nostru cu biserica sa decât ca ele să poată fi uitate sau și numai slăbite.

La plecarea sa a alergat la »părintele« satului ca să-i facă rugăciuni de călătorie, în întreaga sa călătorie a cerut ajutorul cerului cu lacrima nădejdi în ochi, iar aici în America, în copleșeala aceasta de griji, temeri și năcazuri, credința lui în atotbunătatea lui Dumnezeu se strecură în sufletul lui ca o rază tot mai senină împreună cu cele mai puternice nădejdi, cu cea mai puternică hrană de viață, de pomenire sufletească.

În America însă »străinul« nu mai ține seamă de aceste cerințe sufletești ale românului, de aceea el se jeluiește:

Când Dumineca sosește
Inima mi-se topește
Că aici la Cincinat
Avem numai de lucrat
Zi, nici una de rugat«.

sau:

»Rău m'a blăstămat maica
Să las frați să las surori
Tot pe cale călător.
Să n'am Paști să n'am Rusale
Să le mânc mergând pe cale
Să n'am Paști să n'am Crăciun
Să le mânc aicea 'n fum«.

Toate aceste dureri izvorâte din poruncile sufletești să potențeze apoi cu acele cari izvorăsc din nemiloasa trudă și muncă fizică, a căror greutate îl apasă și mistuie:

»Lucru 'n colb și în căldură
Și asud peste măsură«.
Lucru greu, primejdios
Scoate măduva din os«.
Feru cură ca unsoarea
Noi îl căram cu căldarea«

sau:

»Vărs păraie de sudori
Până capăt bănișori«.

Toate aceste îl mână pe țărânul nostru spre țara și pământul lui. Acolo îl cheamă țărîna cea neagră hrănită cu sudoarea părinților. El ar și fi gata ori când a da ascultare glasului îndemnător al sufletului său, dacă lipsele materiale nu l-ar fi încătușat în slujba străinilor:

»Doru-mii nu pot veni
Că-mi poruncesc străinii«.

Țin să amintesc și faptul că, dintre multe »scrisori« venite din America în formă de poezie și publicate prin foile noastre, numai una (v. »Tribuna« 1909 nr. 5. p. 9) zugrăvește, sau mai bine zis voiește să zugrăvească, soarta țărânului înstrăinat în colori mai optimiste:

»Aici toate nu's așa
Cum erau în Șomcuta
Aici nu mai vezi mălaiu
Pita, carnea sunt de traiu«.
se scrie
ce ușor e traiul pe acolo:
»În lumea asta laudată
Unde dacă vii odată
A merge, a o lăsa
Nu te lasă inima«

și:

»Dacă n'am grâu în hambar
Am dolari în buzunar.«

Dar optimismul acesta nu e tocmai sincer. Cîntînd poezia în întregime îți face cu totul altă impresie. În fondul ei se poate simți mai mult o durere înăbușită și stăpânită care când prin o vorbă când prin alta, scapă și trece în versuri de toată jalea. »Pita și carnea« n'au putut aduce bucurie sufletească:

Pita albă ca spuma
Abia o pot mesteca
Sburându-mi gândul acasă
La copii și la nevastă«.

Dealtcum această »scrisoare ciudată« reoglîndește mai mult sentimentele, părerile și mânia autorului ei față de stările politice de aici.

Ioșif Trifa.

se pronunța în chestia separării băncii austro-ungare, având toți membrii partidului a se conforma acestui punct de vedere. Comitetul național remarcând tendințele contrariilor partidului național român de a sparge solidaritatea națională, observă, că această solidaritate nicicând n'a fost mai justificată și reclamată de împrejurările politice, decât chiar în situațiunea actuală, care îndreptățește pe deplin programul și ținuta partidului național român.

Prezidentul clubului deputaților naționaliști domnul Dr. Mihali a prezentat scrisoarea d. Dr. N. Șerban, prin care acesta supune judecării deputaților atitudinea d-sale din congregația comitatului Făgăraș declarând că până la deliberarea acestei chestiuni nu va lua parte la ședințele clubului.

Asupra acestei scrisori se va pronunța clubul deputaților.

Situația politică.

Audiența dlui Wekerle n'a adus nici o schimbare mai însemnată în situația politică. Propozițiile d-sale au fost refuzate și de data asta și astfel un revirement nu poate să urmeze decât după audiențele exminiștrilor Kossuth și Andrassy.

Peste câteva zile se așteaptă desărcinarea definitivă a cabinetului coaliționist. Atârnă de rezultatul audiențelor lui Andrassy și Kossuth, dacă e să urmeze un cabinet definitiv, ori va să capete ființă ideea ministerului de tranziție. În cazul când membrii unui astfel de guvern s'ar recruta exclusiv dintre kossuthiști, se speră o pacificare a spiritelor, cel puțin vremelnică.

Planul dlui Kossuth.

Ziarul »Neues Wiener Tagblatt« anunță: În timpul din urmă au avut loc consfătuiri între d. Kossuth deoparte și dd. Apponyi, Holló și Bathányi de altă parte. D. Kossuth li-a comunicat un nou plan de soluțiune, elaborat de d-sa pe care-l va prezenta în curând Majestății Sale. Șefii partidului kossuthist speră că pe temeiurile planului din chestiune va fi posibilă soluțiunea.

Din anturajul d-lui Kossuth se anunță următoarele:

La Viena ideea unui guvern kossuthist e primită încă și astăzi cu aversiune. Se formulează condițiuni, pe cari partidul nu le va putea primi. D. Kossuth va prezenta Majestății Sale un plan firesc și rezonabil. Noi tot mai avem puțină nădejde să fie primit planul acesta, deși sunt multe motive împotriva. De nu se va limpezi situația nici în chipul acesta, urmările sunt de neprevăzut.

Moștenitorul.

Cercurile constituționale speră un succes sigur pentru d. Andrassy. D sa cearcă să abată criza pe tărâmul concesiilor naționale ungurești în armată. În urma împrejurării că monarhul, imediat după Wekerle, a primit în audiență pe arhiducele Francisc Ferdinand, lor li-se pare că chestiunile militare au ieșit iarăși la suprafață, și în consecință, că politica dlui Andrassy începe să devie actuală. În punctul concesiilor militare însă moștenitorul a rămas până de prezent neînduplecat.

Audiența moștenitorului de tron — scrie »M. T.« — nu stă în legătură cu chestiunile actuale, ci ea s'a referit exclusiv la serbările militare ce se vor organiza, întru comemorarea lui Radetzky, la Triest și la care va lua parte și moștenitorul de tron.

Medicii din România și Congresul internațional din Budapesta.

Interview cu d. prof. dr. V. Babeș.

Am anunțat că, la banchetul care a avut loc cu prilejul congresului »Asociației medicilor din țară«, s'a emis părerea că, la al XVI-lea »Congres internațional de medicină« ce se va ține la Budapesta în zilele de 29 August până la 4 Septembrie, să nu ia parte nici un medic român, ca o frumoasă și nouă mult mângâietoare manifestare de solidaritate împotriva regimurilor ungurești, pentru persecuțiunile ce ni-le fac ele nouă, românilor de dincoace de Carpați.

Unele ziare din București au anunțat că în fruntea medicilor cari au luat aceasta demnă inițiativă ar fi distinsul savant d. profesor dr. V. Babeș. Corespondentul ziarului »Viitorul«, d. Gh. N. Compoteca, dorind să aibă ceva precis în această privință, s'a prezentat la d. dr. Babeș, rugându-l să binevoiască a-i da câteva amănunte privitoare la abținerea medicilor români de a participa la numitul congres.

Iată ce i-a răspuns d. prof. Babeș:

— Ideia de neparticipare la congresul din Budapesta a fost emisă la banchetul congresului medicilor din țară. Inițiativa n'am luat-o eu, ci mai mulți medici cari au luat parte la acel banchet, între cari sunt și d-nii profesori d-rii general Demostene, Toma Ionescu și N. Manolescu. Ideia aceasta a fost primită de mare parte din medicii prezenți. Se înțelege dela sine că nu voiu rămânea eu cel din urmă, dacă se va lua o hotărâre, definitivă în această privință, precum cred că nici unul din medicii noștri nu va ezita de a adera, când se va convinge că este o manifestare generală. De altfel, cazul nu se prezintă pentru prima oară. În timpul »Memorandului« a mai fost la Budapesta un congres internațional de medicină, la care n'a luat parte nici un medic român. Aceasta depinde însă în primul rând, de comitetul național medical, care hotărăște participarea la congresele din străinătate.

Pentru ca o asemenea manifestație să reușească, și să aibă resunet în toată lumea științifică, trebuie să fie hotărâtă de comitetul medical național român și să aibă adesiunea nu numai a medicilor și savanților noștri, ci a tuturor organelor oficiale și a corpurilor medicale constituite. În această categorie intră facultățile de medicină din București și Iași, reprezentanți, oficiali ai autorităților noastre medicale, Asociația medicilor din țară, societatea științelor medicale, societatea de chirurgie, etc. Când toate aceste organe vor cădea de acord, manifestația va putea avea succesul dorit. Cu atât mai mult, cu cât nici un alt corp din țară, afară de acela al medicilor, nu e mai bine cunoscut și nu se bucură de o mai mare reputație în străinătate.

In adevăr, medicii noștri sunt foarte mult apreciați, în toată lumea științifică medicală din Europa și America, așa că cuvântul și hotărârea lor ar avea un mare resunet în străinătate.

— În urma convorbirilor pe care le am avut în această privință cu câți-va profesori și medici distinși, am aflat că, după ce se va obține aprobarea organelor arătate mai sus, se va redacta un memoriu scurt și bine documentat, în care să se justifice hotărârea luată. Se va arăta că medicii români nu pot lua parte la un congres într-o țară unde frații lor sunt batjocuriți, asupriți, persecutați și împuși — toate acestea dovedite cu acte și documente; unde românii, atât cei de

peste Carpați cât și cei din țară sunt considerați ca o rasă inferioară, unde în fine nu se va da medicilor români aceeași atențiune ca colegilor lor din țările culte și civilizate.

Acest memoriu se va tipări în mai multe mii de exemplare și se va trimite tuturor comitetelor naționale medicale din lume, precum și tuturor medicilor străini, cari s'au înscris la congres spre a face diferite comunicări.

Scrisoare din Beiuș.

Festivitate școlară. — Conferință învățătoarească. — Conferință preoțească.

— Relație specială. —

Beiuș, 4 Iunie.

An de an, la 1 Iunie, aniversara morții episcopului Mihail Pavel se serbează cu mare solemnitate la liceul din Beiuș. În ast an însă festivitatea școlară a avut un caracter mai puțin sărbătoresc, un program mai sărac, poate jocul »Turul« ce urma după festivitate făcea ca unii chiar dintre oficiali să n'aibă paciență a asculta până în sfârșit desfășurarea programului. Astfel cele câteva puncte au fost repede executate, chiar cu întreruperi, și fără bisările cântecelor, ce le cerea publicul. Și la dreptul vorbind, jocul »Turul« care durase mai mult decât festivitatea, putu să redea paciență și impacienților dela serbarea școlară. Și iarăși poate pentru unii era de mai mare însemnătate acest joc, decât amintirea marelui mecenat.

Festivității i a precedat un parastas ținut în biserica gr.-cat. unde a azistat corpul profesoral, elevii și elevele dela cele două instituțiuni de creștere, precum și public numărös. Festivitatea s'a ținut în sala spațioasă de gimnastică, care de data aceasta avea o bină cu decorații admirabile, pictură, de prof. Ioan Bușiță.

Cuvântul de deschidere l-a rostit prof. Dr. Hetco, arătând în culori vii meritele acestui mecenat mare al neamului românesc, care »toată viața sa a muncit pentru binele altora«.

S'a declamat apoi din românește, »Moartea lui Fulger«, apoi din ungurește și nemțește.

»Epica lui Coșbuc«, disertație bine prinsă, s'a celit numai de jumătate, căci unul dintre cei oficioși, care era chemat să fie răbdător, mai răbdător, decât publicul neoficios, prin un gest larg, oprește pe nevinovatul student să și termine lucrarea, închiegată cu multă trudă. Desigur acest gest și aceasta nepracticată procedură, va fi considerată, ca și un fel de îmbărbătare și pentru disertant și pentru alții.

Și desigur că în felul acesta se dezvoltă ambiția și dragostea în tinerețea gimnazială, ca să cetească și să scrie românește cât mai mult...!

Dar cântările executate de corul tinereții au fost înduioșetoare, căci pădurile ni-se răresc, și concertul din luncă amuțește, șopotul apei e mai dureros și cântecul păcurarului mai jalnic și mai rar! Nu se mai aude nici cântecul înviorător »Deșteaptăte române« nici »Trei colori« căci sufletul e încătușat! Și-n aceste vremuri ce se scurg atât de trist, doina mai trăiește în noi ca o teasărire mângâitoare a inimii!

Cultivați doina căci ea ne-a mai rămas!

La internatul de fete s'a dat reprezentațiune teatrală, foarte succesă și s'a executat și aici mai multe cântări.

Aceasta festivitate de un nivel artistic, aduce multă cinste școlii civile și conducătorilor ei.

Despărțământul Beiuș al Reuniunii învățătorilor gr. or. de subț iurisdicțiunea consistorului din Oradea-mare a ținut conferința obligătoare în comuna Feneriș. Dimineața s'a celebrat sf. liturghie împreună cu chemarea Duhului sfânt, prin protopopul tractual Vasile Papp, și preoții Cornel Foltuțiu și Petru E. Papp.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de
SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provinente din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singular remediu.

Prețul unei sticle 60 litri, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda
Szémann Agoston,
farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126
Se expediază zilnic în toate părțile țării

Intrunindu-se învățătorimea în școala confesională, unde era adunat și popor, președintele des-părțământului, Ioan Moga, rostește cuvântul de deschidere arătând rolul important ce-l are învățătorul, chiar acum când se cere multă abnegațiune. Prelegerea din limba maghiară de către învățătorul G. Cosma, a fost interesantă. Servească de pildă și altor învățători diligența dlui inv. G. Cosma, care împreună cu preotul C. Galtuș serile de iarnă le-a știut întrebuița pentru instruirea analfabeților, cu cari apoi a dat un examen bun. Disertațiunea dlui Ivantie Popovici, despre »Băta, ca instrument de educație« a fost aplaudată, scrisă cu căldură și într-o românească curgătoare.

S'au desbătut apoi mai multe agende, cari privesc pe învățători și mersul regulat al învățământului public. S'a constatat și de astădată, că preoții, ca și conducătorii oficiilor parohiale, nu se îngrijesc, ca învățătorii să ia parte la conferențe, neplătindu-le taxa ce le compete, dar s'a constatat că nici învățătorimea nu arată dragoste față de reuniune, participând întotdeauna în număr foarte restrâns.

Ideia, ca aceste conferințe să se țină la sate, este sănătoasă. Poporul va înțelege mai bine rostul școlii și va da o cuvenită cinste învățătorului.

Purcezându-se la înscriere de membrii, dd. Augustin Antal, paroh gr. cat. în Petrani, Cornel Faltuș, preot gr. or. în Feneriș și Petru E. Papp preot gr. or. în Pocola se înscriu ca membrii fondatori, iar mai mulți înși, ca membrii ajutători.

Aceste conferințe învățătorești vor contribui foarte mult la cimentarea dragostei între preot și învățător, la sporirea voiei învățătorilor pentru munca unei edificări naționale, și a unei preeminențe generale, și în părțile noastre.

Preoțimea gr. cat. din protopopiatul Beiuș și-a ținut conferința pastorală în comuna Petrani, și așa se ține an de an, când într-o comună când într'alta. Atunci se face slujbă dumnezeiască, se iese la hotăr cu litie, se fac rugăciuni pentru holde, se țin predici edificatoare, iar preoții se mărturisesc și se cumnecă.

Se poate un lucru mai frumos, un îndemn mai puternic, de religiositate și de dragoste creștinească decât acesta?! Conferințele pastorale aranjate de preoțimea gr.-cat. contribuie foarte mult la întărirea poporului în credința creștinească.

Și e dureros că preoțimea gr.-or. nu face acest lucru, ba ce e mai mult nici nu ține conferință pastorală.

La Petrani s'a făcut însă mai mult, decât în alte părți. După ce părintele Gh. Ardelean din Negru, a ținut predică despre pogorirea Duhului sfânt, după ce s'a ieșit cu litia, unde protopopul C. Ardelean a rostit de asemenea cuvântare despre nutremântul trupului și sufletului, s'au sfințit patru mari icoane pentru biserică și s'a sfințit noua casă parohială.

Cele patru icoane, cari reprezintă: »Isus pe mare«, »Isus la fântâna lui Iacob«, »Lăsați băieții să vină la mine« și »Săturarea a 5000 oameni« pictate de prof. Ioan Bușița, despre a cărui muncă vom avea plăcutul prilej să vorbim mai pe larg de altă dată, sunt donate bisericii de către părintele locului Augustin Antal, care își înțelege pe deplin chemarea de preot făcând nenumărate jertfe nu numai pentru biserică sa ci și pentru altele. Pe lângă că și-a împodobit biserică, a făcut casă parohială ca o vilă, și acum edifică o spațioasă școală confesională pentru poporeni săi.

Toate faptele bune, ce le săvârșește să-i fie spre mângâiere.

În conferința pastorală s'a discutat apoi despre combaterea concubinajului și despre alte neajunsuri, cari ating moralitatea poporului, vaza bisericii și-a preoților.

Senin.

Din România.

Comunale. S'a aprobat de consiliul tehnic superior proiectul alimentării cu apă a stațiunii balneare Slănicul din Moldova în suma de 247 mii de lei.

Examenele la seminarul de teologie și la școala normală din Arad.

Miercuri în 13/26 și Joi în 14/27 Mai au început examenele de curs la școala normală românească din Arad.

Iată programul pentru celelalte zile de examene:

I. Examenul scripturistic de cvalificațiune învățătorească.

Luni 25 Mai (7 Iunie) orele 8—12 pedagogie.
Luni 25 Mai (7 Iunie) orele 3—7 d. a. limba română.

Miercuri 27 Mai (9 Iunie) orele 8—12 a. m. limba maghiară.

Miercuri 27 Mai (9 Iunie) orele 3—7 d. a. limba germană.

Joi 28 Mai (10 Iunie) orele 8—12 a. m. geometrie.

Joi 28 Mai (10 Iunie) orele 3—7 d. a. desen.

Vineri 29 Mai (11 Iunie) orele 8—9 a. m. calligrafie.

d. a. conferință.

II. Examene de curs.

Sâmbătă 23 Mai (5 Iunie) se sistază prelegerile.

Luni 25 Mai (7 Iunie) dela 8—12 a. m. cant. tipic, muzică c. I—II. ped. și I. teologic.

Miercuri 27 Mai (9 Iunie) 8—12 a. m. cant. tipic, muzică c. III ped. — II teol.

Joi 28 Mai (10 Iunie) 8—12 a. m. cant. tipic c. III teologia.

Joi 28 Mai (10 Iunie) orele 4—6 d. a. gimnastică în c. I—III ped.

Vineri 29 Mai (11 Iunie) 8—12 a. m. c. II ped. română, maghiară, germană, geografie, economie.

Vineri 29 Mai orele 3—6 d. a. c. III ped. religione, pedagogie, istorie, geografie, aritmetică, geometrie.

Sâmbătă 30 Mai — 12 Iunie 8—12 a. m. c. II ped. religione, pedagogie, aritmetică, geometrie, istoria-naturală, istoria.

Sâmbătă 30 Mai — 12 Iunie orele 3—6 d. a. c. I. ped. religione, pedagogie, istorie, geografie, aritmetică.

Luni 1/14 Iunie a. m. curs II teol. istoria bisericească, dogmatica, omiletica, română.

Luni 1/14 Iunie orele 3—6 d. a. c. I teol. studiul biblic, teologia fundamentală, economie.

Marți 2/15 Iunie 8—12 a. m. c. III teol.: pastorală, exegeză, catichetică, constituție.

Marți 2/15 Iunie orele 3—6 d. a. c. II teologie: morală, exegeza, pedagogia, economia.

Miercuri 3/16 Iunie 8—12 a. m. c. III teologie: dreptul canonic, liturgia, economie, igienă.

Miercuri 3/16 Iunie orele 3—6 d. a. c. I teol. istoria bis. română, pedagogie.

Vineri 5/18 Iunie c. III ped. 8—12 română, maghiară, germană, istoria naturală, fizică, economie, orele 3—6 d. a. c. I. ped. limba română, maghiară, istoria naturală, economie.

Sâmbătă 6/19 Iunie conferință profesorală.

Duminecă 7/20 Iunie Te-Deum și distribuirea testimonțiilor.

III. Examenele orale de cvalificațiune învățătorească.

Luni, Marți, Miercuri și Joi 1/14—4/17 Iunie examenele orale de cvalificațiune învățătorească.

IV. Examene private.

Luni și Marți în 8/21 și 9/23 Iunie, examene private la ambele despărțăminte.

Miercuri 10/23 Iunie eventual zilele următoare conferința profesorală finală.

Școala de aplicație.

Vineri 12/25 Iunie, examen în școala de aplicație.

Expulsarea dlui Iorğa.

D. N. Iorğa, îndată ce i-s'a înmănat avizul de expulsare de pe teritoriul Austriei, a trimis d-lui Karl Lueger, primarul Vienei, următoarea telegramă:

«Supt un ministeriu din care fac parte creștini-sociali, eu, unul din conducătorii naționaliștilor din România, sunt »izgonit pentru totdeauna« din Austria prin intrigi jidovești. Astfel se petrece oare alianța dintre românii bucovineni și antisemiți?»

Iată acum lămuririle pe cari le dă d-nul Iorğa asupra activității sale de până acum în Bucovina:

«Am fost acolo întâiu pentru cercetări de arhive în Cernăuți. Rezultatul lor l-am publicat. N'am văzut aproape pe nimeni.

«Am fost a doua-oră pentru a vedea monumentele românești vechi ale Bucovinei. N'am văzut pe nimeni.

»Am trecut odată la Dorna pentru o excursiune pe Bistrița.

»Și, al patrulea, am urmat chemării făcute de societatea »Junimea«, și am luat parte la serbarea jubileului ei. Am răspuns odată la un toast în cinstea oaspeților din România și am vorbit despre răposatul Gheorghe Popovici. Sute de oameni sunt martori că aceste cuvântări n'aveau nici o latură politică.

»Chemat la Câmpul-Lung pent u a vorbi despre trecutul acelu oraș, am renunțat la vizita proiectată îndată ce societatea care o proiectase mi a comunicat că din motive politice n'o mai dorește.

»În Bucovina, pe pământul austriac pe care azi n'am voie să l calc, n'am avut legături cu nimeni, n'am vorbit politică în public, n'am aștit în nici o formă pentru un ideal politic a cărui legitimitate e pentru mine evidentă.

»Ce am spus și scris în România despre alianța cu Austria și legitimitatea stăpânirii austriace în Moldova-de-sus, stă în marginile drepturilor politice ale unui cetățean român în țara sa».

Din Străinătate.

Intrevederea țarului Rusiei cu împăratul Wilhelm II. După cum se anunță mai nou, suveranii imperiali ai celor două state europene se vor întâlni la 19 Iunie în apele finlandeze. În suita împăratului german vor mai fi și ambasadorul german împreună cu atașatul militar și cel de marină, ai Germaniei.

Întâlnirea celor doi monarhi e chestiunea principală ce preocupă azi cercurile politice din străinătate. Aderenții lui Iswolsky, precum și bărbații politici anglofili, sunt consternați de aceasta întrevedere. Ei cred că e inevitabilă o apropiere a Rusiei de Germania. În tot cazul toată lumea e de părere că întâlnirea lui Nicolae II cu Wilhelm II va lămuri situațiunea Europei.

În preajma întâlnirii presa panslavistă este foarte surescitată. Ziarul »Herold« din Petersburg anunță că scopul acestei întâlniri este izolarea Angliei.

Independența Arabiei. În timpul din urmă elementul cel mai periculos pentru regimul tinerilor turci au devenit arabii, cari prin atitudinea lor aduc pe noii stăpânitori ai Turciei în imposibilitate de a-și putea realiza programul lor.

Neînțelegerile dintre arabi și tinerii turci au luat proporții mai mari în urma evenimentelor din Aprilie, deși arabii, ca și sirienii și macedonenii erau în contra vechiului regim.

Refugiații partizani ai vechiului regim s'au concentrat acum în Egipt, lucrând dinrăspuțeri pentru a determina un curent în sensul de a câștiga independența Arabiei. Ziarul »Turquie«, care aduce această știre, spune că acești refugiați dispun de mari mijloace bănești. Guvernul din Constantinopol a luat măsuri pentru înfrângerea oricărei mișcări.

Este acum întrebare, dacă aderenții vechiului regim nu se vor înmulți. Dacă arabii vor duce înaintea lupta începută pentru independența lor, Turcia va fi pusă din nou în cea mai grea situație.

De-aceea guvernul din Constantinopol — după cum se anunță — e decis a lua toate măsurile pentru mulcomirea arabilor, cari formează marea majoritate a populației Imperiului otoman.

Sărbătoarea corului românesc din Arad.

Ziua de ieri, Duminecă a fost ziua de sărbătoare a corului românesc al »Asociațiunii culturale« din Arad. A fost o zi de bucurie și de izbândă deplină, care se înșiră cu vrednicie în lanțul de manifestații a regenerării culturale și sociale a Aradului și o nouă dovadă de vitalitate a mișcării naționale românești din aceste părți. Triumful zilei de ieri a fost cu atât mai desăvârșit cu cât el nu a fost un succes întâmplător, ocazional, ci rodul unei îndelungate munci tăcute și harnice. Pentru aceea prețuim și taxăm atât de mult succesul de ieri al corului »Asociațiunii«: ca orice succes adevărat, el a fost pregătit și prezintă deci garanția trăinicieii.

Subt conducerea dirigentului său care a muncit cu hărnicia și tragerea de inimă dezinteresată, proprie firilor artistice, d. Trifu Lugojanu, ieri corul »Asociațiunii« din Arad s'a pus alături de cele dintâi coruri românești din țara noastră, încât Aradul poate de-aici înainte figura și în privința asta alături de cele dintâi centre românești.

Dar nu este numai aceasta ce ne bucură. Un cor puternic și bine organizat este un focar, o pârgie foarte însemnată de viață românească și un puternic factor de păstrare și întărire a naționalității noastre în aceste locuri de primejdie. El este de-adreptul un factor de românizare. Ce poate fi mai curat românesc și mai aproape de sufletul poporului, decât cântecul, doina românească? El este o bucată curată și caracteristică, smulsă din comoara vieții populare, și poate singura legătură care ne leagă în mod direct cu poporul, fiind și la noi întocmai același și neschimbat.

Dar corul mai are și un alt folos: el e un prilej foarte nimerit de-a trezi și alimenta legăturile noastre sociale. Cei ce se întâlnesc la cor vor sfârși prin a se apropia și împrieteni și corul poate ajunge sâmburele unei vieți sociale intensive între noi, întărind solidaritatea aceleiaș limbi și conștiinți ce ne unește pe toți în cercul neamului nostru, aducând pe cei depărtați și răzniți iarăși la vatra societății și culturii românești.

Iată știrile ce aducem despre debutul de ieri al corului:

La biserică.

După o pregătire migăloasă și îngrijită, corul »Asociațiunii« din Arad a debutat ieri Duminecă executând cântările liturgice în biserica catedrală ortodoxă din Arad. Deși publicul a fost anunțat de mai înainte, totuși constatăm cu regret că el nu a arătat destul interes, căci lumea noastră nu s'a prezentat într'un număr destul de mare. Credem, că pe viitor va arăta mai mult interes pentru un astfel de eveniment artistic.

Slujba dumnezeiască a fost oficiată de P. C. Sa părintele Roman Ciorogariu, azistat de părintele Vasile Olariu și părintele Traian Vățianu și diaconul Cornel Lazar. P. S. Sa episcopul I. I. Papp a azistat în strana arhierescă.

Punctul de forță și de interes al slujbei divine au fost cântările corului »Asociațiunii«, executate subt conducerea dlui Trifu Lugojanu. Corul a cântat liturgia lui Gh. Dima. A fost o problemă

foarte grea și putem spune că corul a izbutit să învingă aproape toate greutățile atât de mari ce se ivesc în calea ei.

Sopranul a fost deosebit de puternic și mai ales vocea atât de curată, puternică și mlădioasă a dnei Valeria de Herbay se distingea în mod lămurit. Tenorul și basul încă au fost excelent, pe când altul, fără a fi rău, va trebui totuși întărit. Aproape toate pasagiile au fost executate cu o precizie, putere și simțire aproape egale.

Cheruvicul a fost cântat deosebit de frumos, solul a fost susținut de d. Filip (bas). Cântarea corului a dat slujbei divine o strălucire și evlavie deosebită și publicul prezent a gustat cu cucernicie această aleasă desfătare sufletească.

Iată lista persoanelor cari alcătuiesc corul în ordine alfabetică:

Doamnele: Elena Goldiș, Valeria de Herbay, Constanta Lazar, Mina Rozvan, Catița Tatu și Iulia Ursu. Domnișoarele: Florica Bonciu, Florica Demian, Minerva, Letiția, Tulia și Livia Dumitrescu, Felicia și Teodora Ionescu, Aurora și Dora Lepa, Cornelia Lugojanu, Antonela Marchiș, Lucia Pacu, Mărioara Pacu și Lucreția Ursu.

D-nii: Teodor Baloș, Romulus Bogoevici, Gheorghe Boțoc, Terențiu Ciorogariu, Gheorghe Crișan, Victor Filip, Silviu Filip, Vasile Goldiș, Ștefan Glava, Vasile Groza, Iuliu Herbay, Dr. Cornel Iancu, Ioan Ispas, Cornel Lazar, Virgil Lugojanu, Cornel Monța, Gheorghe Olar, Ștefan Oprean, Emil Păcuraru, Adrian Popescu, Moise Popovici, Sava Șevici, Dr. Iustin Suciu, Ioan Tatu, Petru Trailescu.

Seara.

În restaurantul din pădure, seara s'a întâlnit o societate aleasă și destul de număroasă spre a sărbători succesul corului. Afară de membrii corului toți prezenți, am remarcat pe P. C. Sa părintele protosinghel Roman Ciorogariu, dnii Vasile Goldiș cu doamna, Ștefan C. Pop cu doamna, d. locotenent-colonel de Herbay cu doamna, Dr. Sever Ispravnic cu doamna, d-na Iustina Șerban cu dșoara Florica. Dr. Iustin Marșieu, sublocotenentii Sârbu și Goșa, Cornel Lazar cu d-na, doamna Ionescu cu domnișoarele, d. Virgil Antonescu cu dna etc.

A fost o serată improvizată dar cu atât mai animată. S'a jucat și s'a cântat împreună. Corul a executat și aici cinci cântece »Pe al nostru steag«, »Hora Sinaii«, »Mândruțică de demult«, »Subt fereastra mândrei mele« și la urmă »Răsunetul Ardealului« de Vidu cântat în solo cu strălucirea, cu puterea și duiosia adâncă fermecătoare pe care numai dna Valeria de Herbay, știe să-o puie în vocea-i binecuvântată de Dumnezeu.

La urmă și o surpriză. Dșoara Aurora Lepa ne-a cântat »Călugărița« descoperind o voce admirabilă.

Jocul a fost viu și o atmosferă de intimitate nesilită a caracterizat seara asta care s'a întins până noaptea târziu.

Spovedaniile unui om de azi.

II.

— Unde e fericirea? —

Un mare om a trecut pe pământul nostru și puținii l-au înțeles: Epicur.

Contemporanii i-au exagerat filozofia, urmașii săi au compromis-o. Și totuși, dacă lumea ar fi urmat pildele sale, cât n'ar fi fost de fericită!

Căci el n'a învățat pe nimeni să-și toarne cenușă în cap, să stea îngenuchiat în fața altarelor de lemn și să-și sgară picioarele de mărăcinii drumurilor, propovăduind credința în Dumnezeu Tatăl. El n'a călătorit desculț în arșița Iudeei făgăduind fericirea unei lumi viitoare și nici n'a strigat discipolilor:

— Acolo e Adevărul! Alergați spre ei, urcați stînci, săriți prăpăstii, sfărâmați-vă trupul ca să-l ajungeți!...

Omenimea n'a avut parte de îndrumători smulși din simul ei. Cei cari au fost urșiți să-i arate calea, s'au născut cu steaua geniului pe frunte, — și au voit ca toți ceilalți muritori să urmeze calea trasă de ei. Unul visa norii, alții stelele. Și mulțimea urca după ei, înghesindu-se, căzînd, minunîndu-se, alergînd orbește și poticnîndu-se.

— Aceștia sunt înțelepții pe cari trebuie să-i urmăm. Vorba lor răsună mai puternic, căci ei sunt trimișii cerului.

— Generații întregi sau stîns, cu ochii după un ideal îndepărtat, lăsînd urmașilor moștenire același dor nebun al unei lumi necunoscute, al unei fericiri neînțelese.

Unul singur a zîmbit în umbră și n'a chemat pe nimeni după el și n'a spus nimănui că e trimes al cerului.

Epicur a văzut într-o dimineață cerul senin și răcoros, cîmpele înriurate, florile mirositoare, strălucitoare în razele dimineții și a sorbit adînc mireasma primăverei de pretutindeni, cîntau paserile și el a înțeles sfatul lor, căci a trăit fericit.

A văzut unde e lumea făgăduită de alții, mai înainte și mai tîrziu și a spus tovarășilor să-și deschidă nările larg și să soarbă viața. Din toate darurile firei el a căutat să-și facă o bucurie și a fost fericit că nu e orb, că nu e surd, — că cel ce le-a făcut toate nu i-a închis calea către ele... S'a încîntat auzînd un vers frumos, ori un flaut.

El a știut să guste bucuriile vieții fără să-și facă o nevoie din ele. Căci o plăcere, cînd devine o necesitate, nu mai există. Ceilalți însă nu l-au înțeles, bucuriile sale au fost pentru el plăceri vulgare, pe cari le-au supt fără cumpătare, otrăvîndu-și sufletul, nimicîndu-și trupul. Iar aceștia au fost mai nefericiți decît cei cari își încrețeau fruntea cercetînd veacurile și nemărginirea, căci l-au blăstămat. Muritori, căutați fericirea împrejurul vostru, e veacul cînd năzuințele trebuie înfrînte dacă nu vreți să fie frînt idealul.

Nu amînați fericirea voastră pe mîine, ci căutați s'o dobîndiți azi.

Cînd vă veți ajunge idealul visat, veți plînge pe ruina tinereții voastre, petrecută în vise și chinuri spre o țintă care abia acum vă pare zadarnică. Trăiește-ți fiecare clipă, muritorule, fără să te gîndești la cea din urmă treaptă a scării ce trebuie să urci ci la cea care ți-e mai aproape... Nu regreta niciodată și nu visa, — căci regretele și iluziile sunt de prisos.

O, a fost un mare om Epicur, — dar puținii l-au înțeles!...

M. Negreanu.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 5 Iunie n. 1909.

— D. N. Iorga la București. Cu prilejul sosirii în București a d-lui N. Iorga, »Uniunea studenților români« a lansat, în semn de protestare pentru împiedicarea d. Iorga de a călca pe pământul Bucovinei următorul apel:

»Pentru considerația datorită unui profesor de universitate, pentru o frumoasă solidarizare a noastră cu cel ce poartă cu fală stindardul românismului și căruia i-a fost interzis a călca pe pământul sfînt al unei țări române supuse, pentru manifestare cât mai fățișe față de nația, care ține încă subt călcăiul ei atâtea mii de români, se cuvine, iubiți colegi, în număr cât mai mare să întărim, în gara de Nord, pe d. profesor Nicolae Iorga, care sosește azi Sâmbătă, 23 c. ora 10 dimineața.

Studentimea universitară din București a ținut în sala Dacia, Duminecă, ora 2 p. m. un mare meeting de protestare contra expulsării din Bucovina a dlui profesor universitar N. Iorga.

— Jubileul universității din Iași. Universitatea din Iași își va sărbători în chip deosebit în luna Martie a anului viitor jubileul de 50 de ani. În acest scop rectorul împreună cu senatul universitar au decis tipărirea unui anuar care să cuprindă întregul istoric al universității dela înființare și până în prezent.

— În atențiunea studenței noastre. Ni-se scriu următoarele din Iena: La universitatea de aici există o fundațiune din care se împărtășesc an de an 12 studenți originari din Transilvania și Ungaria, de o mică bursă de 21 mărci pe lună. Bursele se împart (subt titlul de masa studenților) studenților fără nici o deosebire de naționalitate, ținându-se cont de raportul numeric al diferitelor naționalități cîn țara noastră. Ar fi de dorit ca să nu se îmbulzească la această universitate numai sașii (cari au fost avuți în vedere în prima linie la facerea fundațiunii) și ungurii, ci să i-se acorde și din partea noastră o mai mare aten-

fiune. Ar fi mai mare câștig decât toată comoara de înțelepciune cu care se întorc tinerii noștri dela Budapesta sau Cluj.

— **Doamna Anuța Vlad în temniță.** D-na Vlad a fost învitată să intre în 15 Iunie n. în temnița de stat din Raab (Oyör), pentru a-și face pedeapsa de o lună. Într'un număr trecut al ziarului nostru scrisesem despre protestul femeilor române din România, contra acestei întemnițări, care protest se va face cunoscut întregii lumi civilizate. Iată ce scrie un ziar unguresc din Arad despre acest protest:

»Lecția ce voiesc să ne-o dea româncele din România o merităm cu tot dreptul, căci în locul celor zece mii de românce trebuia să protesteze zece mii de unguroaice. O astfel de greșală nu trebuia pedepsită atât de aspru. Și dacă d-na Vlad totuși va intra în temniță, rușinea cade tot asupra femeilor unguroaice.»

— **Părintele Lucaci e sănătos.** Aflăm cu bucurie din Budapesta, că știrea despre accidentul părintelui Lucaci este absolut neîntemeiată. Tot ce este adevărat e, că făcând un drum cu trăsura către Șișești, caii dela trăsura au luat vânt și părintele Lucaci a sărit din trăsura fără a păși ceva. Părintele Lucaci este sănătos, Joi a luat parte și la conferința comitetului național în Budapesta, desmințind prin prezența sa scor-nitura ziarelor ungurești.

— **Premiul Hillel, în valoare de lei 500,** al facultății de teologie din București a fost dat diaconului N. M. Popescu pentru lucrarea sa intitulată »Rolul bisericii în trecutul neamului românesc din punct de vedere cultural și național«.

— **Găsirea unor monede romane.** Un țaran dintr'o comună din Ialomița (România) s'a prezentat dlui N. Săveanu, secretar general al ministerului de interne, și i-a înmănat un pachet cu 499 monede antice din epoca romană. Aceste monede sunt bine păstrate; efigia împăratului Traian e intactă cu inscripția »Imperator Traianus Augustus«. Țăranul a declarat că monedele le-a găsit pe când săpa pământul; ele se aflau într'un vas. D. N. Săveanu a prezentat monedele dlui prim ministru Ion Brătianu, care, probabil, le va cumpăra.

— **Conferința d-nului Marinescu la Academia Română.** Vineri la orele 2 după masă Academia Română a ținut ședință publ. că. D. dr. și profesor universitar Marinescu a făcut o comunicare vorbind despre »Automatism și Somnambulism«. Constată că numărul cetelor inconștiente este foarte mare. Activitatea automată joacă un rol însemnat și util în viața noastră. Este însă o deosebire între un act inconștient și unul nelogic. Analizează automatismul ambulatoriu. Cazurile de acest gen sunt foarte numeroase, citează unul experimentat în clinica domniei sale. Trecând la fenomenele somnambulismului recunoaște importanța acestora prin cazurile dramatice pe cari le reprezintă aceste fenomene nu sunt noi, — se cunoșteau și în antichitate.

Shakespeare în piesa sa »Macbeth« ne descrie un caz foarte interesant. Se observă la somnambulism împărecherea bizară de stare deșteaptă și somn. În fenomenele de somnambulism un rol însemnat joacă sugestia și autosugestia precum și ideea fixă. La crizele de somnambulism simulația este un factor însemnat, însă el este ușor înlăturabil, bolnavii sunt conduși numai de hiperestesia simțurilor lor. Obsedați de o idee, având simțul muscular foarte dezvoltat, ei îndeplinesc astfel cu o mare siguranță mișcările inconștiente. Cercetările lui Paul Janet, Binet, Taine au dat explicații științifice a localizării acestor fenomene și a modului lor de funcționare socotindu-le astfel din domeniul științelor oculte. Substratul tuturor fenomenelor este un substrat anatomic. Ședința publică s'a ridicat la orele 3 și jumătate.

— **Un trădător.** »Lupta« scrie următoarele: »D. Ioan Roman, fost învățător și fost vicenotar, originar din Șein (com. Cenadului), după ce a lucrat câțva timp în administrația ziarelor »Lupta« și »Poporul Român«, cu ziua de 4 Iunie n. a încetat de a mai face parte din administrația noastră. D. I. Roman a fost surprins în fapt flagrant de infidelitate și spionaj«.

Noi aici cunoșteam de mai mult timp pe Roman, și știam cine este și ne mirăm cum confracții dela »Lupta« nu l-au cunoscut.

— **Conferințe populare în cadrele secției Șimleu al Astrei,** se vor ține în Curitau, Dumineca viitoare, 13 Iunie n., iar în Marca Duminecă, la 20 Iunie n. În Curitau vor lua parte și poporenii din Husmezău și Siget, iar la Marca cei din Porț. Corul șimleuan va participa în ambele comune și va cânta răspunsurile sf. liturgii. Conferențiar va fi d. dr. D. Stoica.

— **Franța se repopulează?** Marea chestiune a despoperării Franței preocupă nu pe francezi numai ci și pe străini, pe prieteni și mai ales pe vrășmașii glorioasei națiuni latine cari, acești din urmă, o urmăresc cu multă satisfacție ne. Spre a informa și calma spiritele, serviciul statistic al Franței a început a publica rezultatele mișcării populației franceze nu numai anual ci și semestral. Aflăm astfel că în cele din urmă șase luni ale anului trecut situația s'a îmbunătățit. În locul excedentului de 55,007 constatat în primul semestru al anului 1907, s'a înregistrat un excedent de 11,066 de nașteri. Acest rezultat e datorit în mare parte unei scăderi a numărului de decese, trecând dela 457,752 la 399,336. De altă parte, totalul nașterilor s'a ridicat dela 402,745 la 411,402. Negreșit sporul e mic, totuși el este ceva. Și căsătoriile au fost mai numeroase urcându-se dela 154,081 la 162,495. E chestia însă dacă sporul va merge crescând și va rămâne statornic. Aceasta va hotărâ viitorul Franței.

x **In drogueria lui Dubiniewicz Oszkár** din Cluj (Kolozsvár), str. Deák-Ferencz nr. 8 se poate căpăta *chiag* litr. 3 cor., *aparate de fotografii* dela 8—200 cor., *Petrol-China* cel mai bun mijloc contra mătrefei și căderii părului și cărunțirii Prețul 1'20 cor.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de incredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. **Vă rugăm să fiți atenți la firmă.**

x **Mulțămită.** Subscrișul vă rog să-mi trimiteți 10 sticle de picături de Șvedia (Schwedische Tropfen) cu câte 1 cor., prin cari mi-s'a vindecat boala mea cronică, și vă rog totodată, deoarece aceste picături nu numai mie mi-au folosit, ci și altora, cărora i-le-am recomandat, să vă exprim cele mai adânci mulțumiri. *Alois Burjo* k. k. postenführer, Unter-Sucher. A se procura cu rambursă dela fabricant S. Mittelbach, farmacia și drogueria »Salvator«, Zagrab.

Concert, petreceri.

Inteligența română din Deva invită la petrecerea de vară ce o va aranja în 12 Iunie st. n. 1909 în sala redutei din Deva, cu prilejul adunării generale a »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei« în favorul acestei reuniuni. Începutul la 9 ore seara.

Economie.

Producția petrolului românesc. Producția petrolului în România crește mereu. Așa în luna Aprilie 1909 ea a fost de 107.966 tone, față de 101.303 tone obținute în Martie 1909. După județe această producție se repartizează după cum

urmează: 102.116 tone în Prahova, 2027 tone în Dâmbovița; 2180 tone în Buzeu și 1643 tone în Bacău.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Iunie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Mai 1909	29.60—30.25
Grâu pe Oct.	25.92—25.94
Secară pe Oct.	20.16—20.18
Cucuruz pe Mai	15.46—15.50
Cucuruz pe Iul	15.76—15.78
Ovăs pe Mai	16.06—16.08
Ovăs pe Oct.	15.62—15.34
Rapiță pe Aug.	30.65—31.—

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	30 K. ——30 K. 60 fil.
Din comitatul Albei —	29 » 40 29 » 50 »
De Pesta — — — —	29 » 20—30 » — »
Bánátenesc — — — —	30 » 60—30 » 80 »
De Bacica — — — —	30 » 50—30 » 70 »
Secară de calitate I	19 » 90—20 » 20 »
Secară de calitate mijloc.	19 » 60 » 19 » 80 »
Orzul de nutreț, calit. I.	16 » 50—16 » 80 »
» » calitatea a II.	16 » ——16 » 40 »
Ovăs » » I.	17 » 50—17 » 55 »
» » » II.	17 » 30—16 » 40 »
Cucuruz — — — —	15 » 70—15 » 80 »
Tărâte — — — —	11 » 40—12 » — »

BIBLIOGRAFII.

A apărut nr. 7, vol. 6 »*Noua revistă română*«. Director C. Radulescu-Motru cu următorul sumar: Noutăți: Literatura poporanistă înaintea Academiei. — Revista revistelor. Politică. N. Coscescu: Români față de criza politică din Ungaria; N. Stefanescu-Iacint: Eludarea legii învoielor agricole. Chestiuni sociale. A. Leroy Beau-lieu: Socialismul în străinătate. Istorie. Vasile V. Hanes: Din trecutul cultural al Bucureștilor. Cronica pedagogică. Z. Badeanu: Fapte și idei. Literatură. Alfred Tennison: Lacrimi, zadarnice lacrimi...; I. Chiru Nanov: Măgura lui Ovedenie. Note și discuțiuni. G. Aslan: Din mișcarea filozofică; Memento: Un titlu și o broșură; Gh. A. Lefteriu: Congresul socialist dela St. Etienne. Prețul unui număr 25 bani. *Se află de vânzare la librăria »Tribunei«.*

— Nr. 462 al »*Bibliotecii pentru toți*« cuprinde cunoscuta scriere a lui Chamisso, Petru Schlemihl sau Omul care și a pierdut umbra trad. de d. Barbu Constantinescu. Prețul 30 bani. *Se află de vânzare la mai toate librăriile din țară.*

Au sosit și se află de vânzare la librăria »Tribuna« următoarele cărți:

Povești de Ioan Slavici cor. 1'50 plus 10 fil.
Două Neamuri, ediția II-a de C. Sandu Aldea cor. 1'50 plus 10 fil.

Pe Plainu, schițe dela țară de Ion Ciocârlan cor. 1'50 plus 10 fil.

Taina, de N. N. Beldiceanu cor. 1'50 plus 10 fileri.

Opere complete vol. III. Al. I. Odobescu cor. 1'50 plus 20 fil.

Din Bibl. »Minervei« au apărut și costă 30 fil. bucata plus 5 fil. porto următoarele:

No. 25 Catechismul Bisericii Buddhiste de Miază-zi trad. de Gr. Goilav.

No. 26 *Niverneza* de A. Daudet trad. de Ion Bârseanu.

No. 27 *In Țara Fachirilor* traducere de Nicolae Pandelea.

No. 28 *Colomba* vol. I. traducere de Natalia Iosif.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cedit aceste anunțuri.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908.		1909.	
17 Maiu.		9 Maiu.	16 Maiu.
ACTIV			
129009001	91155001 Reserva metalică Aur 87694348	122632643	122499348
1970578	37854000 „ Trate Aur 34805000	1420936	1437313
76251285	Argint și diverse monete	61766735	61387740
8309200	Portofoliu Român și Străin	29549821	29342158
17164578	(*) Impr. contra ef. publice 11717000	11999825	11999825
11999699	„ „ „ „ in cont curent 17625158	15190531	15190531
15550233	Fonduri publice	3161621	3161621
3230621	Efectele fondului de rezervă	5972426	5972455
5943868	„ „ „ amortisarea imob. și material	704727	704763
689933	Imobili	672309	779491
733928	Mobilier și Mașini de Imprimerie	107801980	108097770
103618379	Cheltuieli de Administrație	—	—
—	Deposite libere	12063996	11065273
101700	„ „ & provizoria	27659154	27473859
25433215	Compturi curanți	400596704	399112057
40006218	Compturi de valori	—	—
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
24850121	Fond de rezervă	26650782	26650782
3664810	Fondul amortisării imobilelor și material	3923808	3923808
254464800	Bilete de Bancă în circulație	248740370	246879290
—	Profituri și pierderi	—	—
1408108	Dobânzi și beneficii diverse	1479764	1560407
—	Compturi curanți	—	—
—	„ „ „ & provizoria	—	—
103618379	Deposite de retras	107801980	108097770
400006218	Seomptul 5%.. *) Dobânda 5 1/2%	400596704	399122057

ANUNȚ.
un desemnător bun
 cu ceva praxă din branșa arhitecturii
 poate afla aplicare momentană la **Demetriu Boitor**, arhitect în Oravița (Oravicza).

ANUNȚ.
O domnișoară inteligentă, cu scrisoare bună află aplicare într-o cancelarie din Arad. Ofertele scrise cu mâna proprie sunt a se trimite la administrația »Tribunei« în Arad.

Se caută
un tânăr român neînsurat
 cu diplomă de notar comunal și doresc ca încă în anul acesta să-și ajungă scopul. — Doritorii au a-se adresa la dl **Ioan Gliția**, notar în Nánhegyes, u. p. Dobrest (Bihor).

Fiți atenți la firmă!

„Rákóczi“

cea mai :
 mare fabrică
 : de stropi- :
 — toare —

POLLATSEK A., Czepléd.
 Recomandă fabricatele proprii de stropitoare »Rákóczi«, pe lângă cea mai deplină garanță.
 Revânzătorilor se dă rabat.
 Să ne ferim de orice imitații.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
 Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.
Pluguri sistem Sack,
 tofelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —
Atelier model de mășerie propriu.

ANUNȚURI
 primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

»CHIORANA«

Institut de credit și economii, soc. pe acții
 Șomcuta-mare. — Nagy-Somkut.

CONCURS.

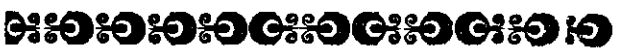
Pentru ocuparea postului de **jurisconsult și avocat** la institutul de credit și economii »Chiorana« se publică concurs.

Condițiunile se pot vedea în orele ofi. ioase biroul institutului.

Cererile în cari să se accentueze, că reflectanții cunosc condițiunile de primire sunt a se înainta până la **15 Iulie 1909**, st. n. la direcțiunea amintitului institut în Șomcuta mare, (comit Sătmar).

Șomcuta-mare în 2 Iunie 1909.

Direcțiunea.

Cea mai eficientă sursă de cumpărat!

BINDER LAJOS
 clasornicar și giuvaergiu, în
- MEDGYES -
 Marktplatz Numrul 8.

Depozit bogat de totfelul de clasornice de aur, și argint metal și nickel. Articole optice de aur și argint.
 Ochelari și zverkeri de Rathenov. Articlii de argint de Kina.
 Reparaturi solide și
 :: ieftine. ::

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pișturiilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, iunghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătăătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de seut »Salvator«.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
 farmacia și drogheria la **Salvator.**
Zagrab
 (Croatia).

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ box „ „ „ „ „ K 11.—
- „ „ șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- „ „ „ „ „ cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela K 3.—

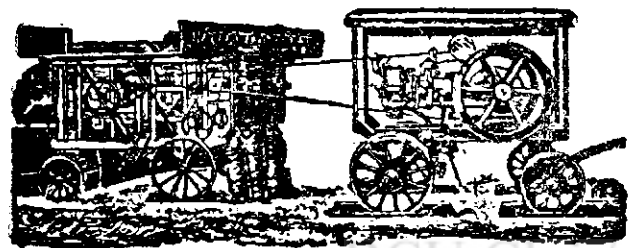
Material de I-a clasă.

Prima firmă de motoare sudungară.

Schmerek și Szabó

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14.

Recomandă motoare mănate cu ulei brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și ori-ce articli tehnici, uleiuri instrumente și mașini. Primește instalație de mări pentru măcinat. - Atelier de reparat propriu!

de mări pentru măcinat. - Atelier de reparat propriu!

Catalog de prețuri se trimite gratuit, — și francat. —

Cel dintău atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

măiestru de monnmente și pietri de cimitir — Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszében, Déva și Bánpatak.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

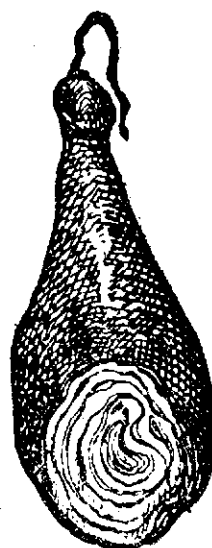

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătuță odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsește între ele. Pentru trănicia fișcărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comande de 10 buc. Prețul: 1 buc. 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.40 2.60 cor. una se dă rabat. — Comandele se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt“ Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Órsos István

fabrică de cârnățării Temesvár, Gyárvaros Gyárudvar utca.

Recomandă specialitățile excelente de cârnățării, precum și de salamă cu prețurile cele mai ieftine de zi. La comande mari se dă rabat. — Expediare cu poșta și cu trenul. Serviciu prompt și conștiințios.

DROGUERIE.

Dubiniewicz Oszkár

comerçant de articole medicale, chimice și parfumar. —

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Chiag litr. 3 cor.

Aparate de fotografiat și tot ce se ține de ele, hârtii și articole chimice, Aparate dela 8—200 cor.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătreței a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1.20.

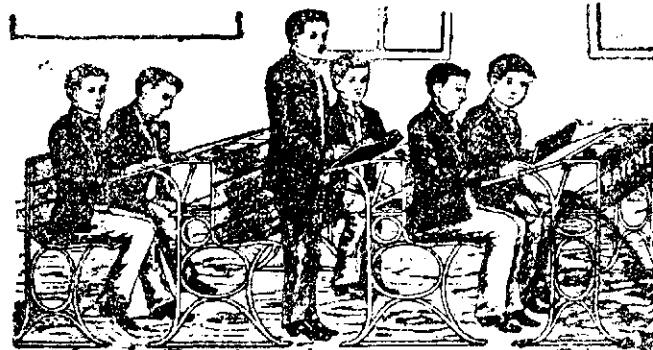
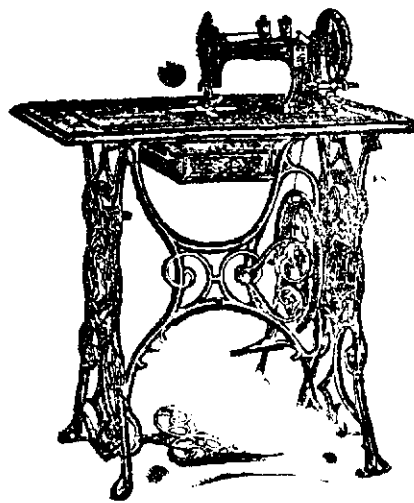
Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Biesolt« și »Locke« cu suneică lungă, »Wettina« suneică groasă »Afrana« »Thonix« suneică rotită, cu garanție de 5 ani și cu prețuri moderate se espediază prin comerciantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazia de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —